

Penge ud for Andre og derefter indbringe dem paa forskjellige Steder uden nogenformelig Godtgjørelse for Udlaget og Oppebørslen, men det vil ikke gavne Smaaparcellisterne at miste denne Ret — thi jeg vil kalde det en Ret — at have en Mand, der skal gjøre Udlæg for dem. Naar jeg veed, at der er En, der skal gjøre Forskud for mig, og som jeg siden kan betale det tilbage, da forekommer det mig dog at være en Fordeel. Naar dertil kommer, at der endog kan være det Tilfælde, hvor Hovedparcellisten er contractmæssig forpligtet til uden Vederlag at udrede Tiendebeløbet for Biparcellisten, og Tiendetageren nu efter den Forandring i Forholdet, der foreslaaes i Lovudkastet, foretager Udpantning hos Biparcellisten, da er jo denne i den høist ubehagelige Stilling, at skulle søge Regres hos Hovedparcellisten ved Rettergang; thi Biparcellisten kan ikke gjøre Udpantning hos Hovedparcellisten. Saaledes vilde det forandrede Forhold kunne blive ligesaa ugunstigt for Biparcellisterne som for Tiendetageren. Den høitærede Minister sagde, at vi give ikke nogen Lovbestemmelse nogen tilbagevirkende Kraft og berøve ikke Noget en velbegrundet Rettighed imod hans Villie; Tiendetageren kan jo selv bestemme sig til, om han vil benytte denne hele Foranstaltning, her fastsættes, eller ikke. Men det forekommer mig, at ved § 10, hvor Regjeringen foreslaaer, at $\frac{2}{3}$ af Tiendetagerne skulle tvinges til at rette sig efter denne Lov, svinder den frie Selvbestemmelse vel meget ind. Vel har Udlaget foreslaaet, at denne Tvang skulle betydeligt indskrænkes; men det er dog endnu ikke skeet; der staaer endnu, at de 2 Tiendetagere af 3 skulle tvinges til at foretage, hvad Lovudkastet paalægger, og saaledes ville de jo blive tvungne til at opgive den omhandlede Ret, som Loven har givet dem, og som de nu have været i lovlig Besiddelse af i et halvt Aarhundrede. Selv om der vedtages den Forandring i § 10, som Udlaget har foreslaaet, bliver der dog en Klasse af Tiendetagere tilbage, der kan tvinges til at opgive denne Ret, nemlig de Præster, der erholde Paabud om at constatere deres Tiende. Naar den høitærede Minister altsaa vil fastholde dette, at Ingen skal kunne tvinges til at opgive en Lovbegrundet Ret, kan denne

Bestemmelse i § 7 ikke blive staaende, med det Samme at § 10, selv i indskrænket Stikkelse, bliver staaende.

Indenrigsministeren: Der kan fornuftigviis, saavidt jeg skjønner, kun være Tale om Rettigheder, der ved Erhvervelse ved Kjøb og Salg ere blevne til uombvistelige Formuesrettigheder for de private Tiendetagere, og det forekommer mig indlysende, at hvad der end vedtages med Hensyn til Beneficiariet, kunne de ikke siges at have private Formuesrettigheder over Tienden; Idelsen af Tienden til dem er kun en Form, hvorunder de oppebære et Vederlag for deres Tjeneste. Det er den Forudsætning, hvorfra man er gaaet ud, at Lovforslaget staaer i væsentlig Forbindelse med Omordningen af de geistlige Lønninger, og naar denne finder Sted, vil det tydeligt komme frem, at Præsterne ikke kunne gjøre en saadan Paastand gjældende. Jeg troer, at den sidste ærede Tale tog feil, naar han betegnede det som en Rettighed for Biparcellisterne, at Tienden ikke kunde opkræves directe hos dem. Jeg nævner ikke Tvivl om, at Forordningen af 25de Juni 1810 § 8 maa føre til, at Tiendetageren kan have Ret til at tage Tienden hos Hovedparcellisten alene, men at han ogsaa kan lade være at benytte denne Ret, og at ingen Biparcellist kan afvise ham, naar han finder det stemmende med sin Interesse at opkræve Tienden directe, med den Paastand, at der først skal gjøres Udlæg hos Hovedparcellisten, og at det først er ved Regressøgemaal fra Hovedparcellistens Side, at han kan drages ind under denne Tiendefag. Jeg skal til Styrke for min Paastand fremsætte et, som det forekommer mig, afgjørende Bøviis, der just falder mig ind, nemlig det, at hvis Hovedparcellen udstyffes og saaledes ophører som Hovedparcell, vil Følgen deraf blive, at alle disse Parceller vilde blive tiendefrie. Det er kun en Ret for Tiendetageren; man tilbyder ham nu de Fordele, denne Lov indrømmer, saafremt han renoncerer paa de Fordele, der ere tilstaaede ham ved tidligere Love. Jeg troer, at Praxis har viist, at de bestaaende Forhold medføre Ubehageligheder, for ikke at sige noget Værre, for begge Parter. Naar der af den